

Metsänkäsittelyn ABC

Sanastoa

Eri-ikäisrakenteinen metsänkasvatus, peitteinen metsänkasvatus, jatkuva kasvatus:

Eri-ikäisrakenteisessa metsässä on eri kehitysvaiheessa olevia puita, pienistä taimista aina nuoriin ja varttuneisiin puihin sekä järeitä puita. Latvusto ei jakaannu selviin jaksoihin, vaan metsään muodostuu jatkumo eri-ikäisistä ja eri kokoisista puista. Tyypillistä on myös erikokoisten puiden ryhmittäisyys.

Tasaikäisrakenteinen metsänkasvatus:

Tasaikäisrakenteisen metsän kasvatuksessa on erotettavissa metsiköiden uudistamis- ja kasvatusvaihe. Uudistaminen voidaan käyttää luontaista uudistamista tai metsänviljelyä eli siementen kylvöä tai taimien istutusta. Kasvatusvaiheessa huolehditaan taimikonhoidosta puuston elinvoimaisuuden ylläpidosta sitä harventaen.

Kuivahko kangas: Tyypillisiä kasveja ovat puolukan lisäksi mustikka ja kanerva. Yleisesti esiintyy myös vanamoja, nuok-

kutalvikkia, lillukkaa, metsätähteä, kevätpiippoa ja kultapiiskua.

Kuivahkot kangasmetsät: jaetaan puolukkatyyppiin, variksenmarja-puolukkatyyppiin ja variksenmarja-mustikkatyyppiin. Puolukkatyyppin metsien valtapuu on mänty, myös kuusia ja koivua esiintyy sekapuuna.

Metsän harvennushakkuu: Metsän harvennuksen tavoitteena on lisätä kasvatettavaksi valittavien puiden elintilaa ja vähentää puiden välistä kilpailua. Tämän ansiosta puiden paksuuskasvu nopeutuu ja puut järeytyvät nopeasti tukkipuiksi. Hyväkuntoinen latvus takaa hyvän kasvun ja siten myös tehokkaan hiilensidonnän.

Pohjapinta-ala: Pohjapinta-ala on puuston mittauksessa käytetty suure. Se tarkoittaa yksittäisten puiden 1,3 metrin korkeudelta mitattujen poikkileikkauksen pinta-alojen summaa hehtaaria kohden.

Tulos ilmoitetaan neliömetreinä hehtaaria kohden (m²/ha). Pohjapinta-alan ja puuston pituuden avulla voidaan määrittää puuston tilavuus (m³/ha).

Alikasvos: Metsään useimmiten luonnostaan syntynyt selvästi pääpuustoa nuorempi ja lyhyempi puusto. Useimmiten alikasvos on kuusta tai lehtipuuvesakkoa.

Avohakkuu: Metsän uudistamishakkuu, jossa ennen kylvöä tai istutusta poistetaan alueen puusto. Avohakkuussa voidaan alueelle kuitenkin jättää yksittäisiä puita tai pieniä puuryhmiä maiseman ja luonnon monimuotoisuuden vuoksi.

Biodiversiteetti: Luonnon biologinen monimuotoisuus; luonnon kaikenlainen vaihtelu: erilaisten elinympäristöjen (biotooppien) määrä, lajien lukumäärä ja lajinsisäinen perinnöllinen vaihtelu.

Ekologia: Oppi luonnontaloudesta. Metsien ekologia sisältää sekä elollisen että elottoman luonnon luontaiset tapahtumat metsässä.

Ekosysteemi: Tietyllä, ympäristöstään eroavalla paikalla kasvavien kasvien, eläimistön ja elottoman luonnon toiminnallinen kokonaisuus.

Ensiharvennus: Metsikössä tehtävä ensimmäinen hakkuu, joka tuottaa myyntikelpoista puutavaraa.

Eri-ikäisrakenteinen: Metsikkö, jossa kasvaa jatkuvasti puita kaikista puiden ikä- ja kokoluokista.

Hakkuukertymä: Hakkuissa talteen otetun puun kokonaismäärä.

Harvennushakkuu: (kasvatushakkuu) Hakkuu, jonka tavoitteena on edistää metsään jäävän puuston kasvua ja ottaa talteen ainespuuta. Kasvatushakkuulla voidaan tarkoittaa myös siemenpuuston poistoa taimikosta.

Jatkuva kasvat: Metsän hoitaminen toistuvien kasvatushakkuin jatkuvasti peitteisenä, ks. eri-ikäisrakenteinen, poimintahakkuu

Kangas: Metsää kasvava maa, jossa mineraalimaata peittää humus.

Kasvupaikkatyyppi: Metsämaan viljavuuden ja puuntuotantokyvyn kuvaaja. Metsämaat jaetaan maaperän viljavuuden ja puuntuotantokyvyn perusteella eri kasvupaikkatyypeihin. Kangasmaiden kasvupaikkatyyppit ovat lehto, lehtomainen kangas, tuore kangas, kuivahko kangas, kuiva kangas ja karukkokangas.

Korjuu: Puutavaran hakkuu ja metsästä tienvarsivarastolle tapahtuva kuljetus.

Latvuskerros: Metsän puut jaetaan kokonsa mukaan neljään latvuskerrokseen, jotka ovat päävaltapuut, lisävaltapuut, välipuut ja alikasvos. Metsikön suurimmat puut ovat päävaltapuita ja pienimmät puut alikasvoksia.

Luontainen: uudistaminen Metsän uudistamista eli uuden puusukupolven aikaan saamista luonnon siemennystä ja siitä syntyvää taimiainesta hyväksi käyttäen.

Maanmuokkaus: Metsän uudistamiseen tähtäävää maanpinnan käsittelyä, joka yleensä tehdään koneellisesti. Yleisesti käytettyjä maanmuokkausmenetelmiä ovat laikutus, äestys, mätästys ja ojitusmätästys.

Metsänuudistaminen: Toimenpiteet, joiden tarkoituksena on saada uusi metsä poistetun uudistuskypsän metsän tilalle. Toimenpiteet voivat tähdätä joko luontaiseen uudistamiseen tai metsänviljelyyn. Uudistamistoimenpiteisiin voivat kuulua uudistusalueen raivaus ja maanmuokkaus sekä kylvö tai istutus.

Metsänviljely: Uuden puusukupolven perustaminen istuttamalla taimia tai kylvämällä siemeniä.

Pienaukkohakkuu: Metsän vähittäistä uudistamista hakkaamalla toistuvasti luontaisesti taimettuvia pieniä aukkoja.

Pohjapinta-ala: Metsän puumäärän selvittämiseksi mitataan relaskoopilla pohjapinta-ala. Se on puiden runkojen 1,3 metrin korkeudelta yhteenlaskettu poikkileikkauspinta-ala neliömetreissä hehtaaria kohden (m²/ha).

Poimintahakkuu: Eri-ikäismetsän poimintahakkuussa poistetaan isoja puita ja tehdään kasvutilaa pienemmille puille ja alikasvoksille.

Päätehakkuu: (uudistushakkuu) Hakkuutapa, jossa poistetaan vanha puusukupolvi uuden puusukupolven luontaista tai viljellen uudistamista varten. Päätehakkuussa käytettäviä menetelmiä ovat avohakkuu, siemenpuu- ja suojuspuuhakkuu sekä kaistalehakkuu.

Siemenpuuhakkuu: Luontaisen uudistamisen menetelmä, jota käytetään lähinnä männyn luontaisessa uudistamisessa. Siemenpuita jätetään 50–100 kpl hehtaarille. Menetelmä sopii parhaiten kuiville ja kuivahkoille kankaille. Myös koivua uudistetaan joskus siemenpuuhakkuulla.

Säästöpuu: Tavallisesti päätehakkuun yhteydessä hakkuualueelle jätettävä yksittäinen puu tai puuryhmä, jolla pyritään edistämään luonnon monimuotoisuutta.

Tasaikäisrakenteinen: Metsä, jossa on eri kasvuvaiheissa olevia alueita, joita käsitellään metsänhoidossa eri tavoin.

Uudistushakkuu: ks. päätehakkuu